

Zapojení do společnosti

“Nový”/“osmý” bod? Platí i pro české hnutí?

Ano platí, i když zatím spíše neoficiálně. A vlastně není tak úplně nový. Ale popořádku. Jak se věci mají?

Na 41. celosvětové skautské konferenci v roce 2017 se revidovala skautská výchovná metoda a byl přijat nový, osmý prvek: Community Involvement. Junák - český skaut se k této metodě hlásí a plánuje ji oficiálně přijmout do svých stanov při jejich nejbližší revizi. A proto je už teď ten správný čas se s ním blíže seznámat.

Zapojení do společnosti v sobě spojuje aspekty výchovné metody, které nám možná přijdou povědomé. “Osmý” bod tedy spíše akcentuje to, co bylo trochu schované, na co jsme možná místy zapomínali a co je v dnešním světě čím dál tím více potřeba podporovat. A jako celek nám přináší i nové významy a výzvy.

Pojďme se podívat na to, co nového prvek Zapojení do společnosti do skautské výchovné metody vnáší, a jak s tímto bodem můžeme pracovat v naší skautské činnosti.

Základní charakteristika

Naplňování skautského poslání se neobejde bez spolupráce se společenstvími na všech úrovních - od místní po celosvětovou, v rámci skautského hnutí i mimo něj. Skauti a skautky nejčastěji působí v místní komunitě a přispívají při tom k řešení lokálních i globálních výzev. Svou činnost nedělají pouze pro ostatní, ale ve spolupráci s nimi. Tato zkušenost a její reflexe umožňují skautkám a skautům lépe poznávat sebe sama. Zároveň rozvíjí dovednosti a postoje potřebné k přijímání aktivní a odpovědné role ve společnosti. Zapojením do společnosti skauting přispívá k utváření lepšího světa jak skrze činnost samotnou, tak i jejím využitím pro výchovné účely.

Zapojení do společnosti je o...

... zohledňování těchto čtyř pilířů. Zdůrazňují kvality, na kterých můžeme stavět oddílovou činnost uplatňující Zapojení do společnosti. Můžeme o nich přemýšlet jako o pomůcce, která nám pomáhá myslet na to důležité.

... prospěšnosti světu

Skautskou výchovnou metodu přirozeně uplatňujeme v místě, kde žijeme. Tam obvykle máme také největší vliv. Nicméně záběr našeho hledáčku může být mnohem širší. Přinejmenším si můžeme zvědomovat, jak naše činnost souvisí s okolním světem.

Pokud chceme jít ještě o krok dál, snažíme se dosáhnout změny, která přímo přispívá k řešení regionálních či globálních výzev. Nebo můžeme pomáhat řešit problémy na místní úrovni a snažit se dosáhnout změny hlubší a trvalé – takové, která neřeší jen důsledky, ale odstraňuje příčiny problému. Tak jako tak, měnit svět k lepšímu vyžaduje, abychom na poměry ve společnosti a na naší planetě nahlíželi kriticky. Důsledně proto zkoumáme potřeby, na které svou činností chceme reagovat. Řešení, která navrhujeme, také podrobujeme pečlivému drobnohledu. Své aktivity průběžně vyhodnocujeme. Díky tomu se učíme, jak ještě lépe působit na svět kolem nás.

... opravdové spolupráci s ostatními

Zapojení do společnosti zdůrazňuje, že utváření lepšího světa je cíl, kterého nemůžeme dosáhnout sami, bez spolupráce s ostatními. Apeluje na to, abychom se seznámili a pracovali s lidmi a skupinami z různých prostředí, v rámci skautského hnutí i mimo něj. Spolupráce s ostatními rozvíjí naši schopnost oceňovat a respektovat rozmanitost (např. kulturní, náboženskou, sociální, generační, genderovou a další). Posiluje vazby mezi lidmi a skupinami, bez nichž změny k lepšímu dosáhneme jen stěží. Můžeme se díky ní učit jeden od druhého, sdílet různé zkušenosti a vnímat různé perspektivy. Spolupráce s ostatními nás navíc může inspirovat k aktivnímu občanství i mimo skautskou činnost. V neposlední řadě nám rozmanité zkušenosti a pohledy na věc pomáhají nacházet nová řešení společenských výzev.

... osobním rozvoji

Zapojení do společnosti přináší do skautské činnosti nové příležitosti k učení. Zasazováním se o lepší svět se zároveň učíme hledat své místo v něm. Učení probíhá ve všech fázích činnosti: v průběhu plánování, akce i následné reflexe. Důležité je zapojení jednotlivců do celého procesu. Díky participaci na rozhodování a jednotlivých činnostech si osvojujeme důležité životní kompetence, které pak využíváme při ovlivňování světa okolo sebe. Pozvolné zvyšování míry participace směřuje také k postupnému přebírání zodpovědnosti. Stejně jako u jiných činností, i zde nám směr ukazují výchovné cíle, které si vytyčíme. Pomohou nám ujasnit si, kam míříme a zda plánované aktivity skutečně naplňují kompetence, které chceme u dětí rozvíjet.

... každodenním životě v oddílech

Naplňování bodu Zapojení do společnosti si často spojujeme s akcemi, které pořádáme pro komunitu a ve spolupráci s ní. Tento bod však můžeme naplňovat každodenně – tím, že jeho výše zmíněné principy promítneme do běžného oddílového života. Témata prospěšnosti, spolupráce a osobního rozvoje do skautského života můžeme včlenit různými způsoby. Můžeme je hledat a pojmenovávat v tom, co již děláme – nejprve sobě a pak také ostatním vedoucím i dětem. Dále se můžeme snažit tato témata posilovat při plánování programu schůzek, výprav, táborů a dalších skautských akcí. V neposlední řadě můžeme pilíře zohledňovat při jednotlivých činnostech v rámci

programu i mimo něj - při soužití v klubovně, domluvě na pravidlech a řešení konfliktů, při navazování spolupráce s jinými oddíly, při jednání s dalšími organizacemi a samosprávou, při plánování a rozdělování úkolů s dětmi, při pořizování a péči o oddílový materiál apod.

Co mi pomůže při práci v oddíle

1

Vědět, kam vedu

U každé věkové kategorie si můžeme zvolit z mnoha výchovných cílů, ke kterým lze při naplňování bodu "Zapojení do společnosti" směřovat. Níže jsou pro inspiraci uvedeny příklady toho, co můžeme u kluků a holek rozvíjet.

... benjamínky

- Rozvíjí svou zodpovědnost (např. dodržuje pravidla, udělá co je potřeba).
- Všímá si drobných potřeb lidí z okolí a snaží se jim pomoci (podat spadlou věc, podržet dveře apod.).
- U některých povolání vysvětlí, jak ovlivňují lidi a prostředí, ve kterém žijeme.
- Všímá si změn ve svém okolí (místě bydliště) a zajímá se o to, co k nim vedlo.

... vlčata a světlušky

- S pomocí dospělých se umí zapojit do vymýšlení a realizace větší pomoci.
- Začíná si uvědomovat, že to co dělá i nedělá má různé dopady na okolí a zkouší se podle toho rozhodovat.
- Rozmanitost v blízkém okolí (zvyky, názory, zájmy apod.) vnímá jako přirozenou součást života a inspiraci.
- Získává zkušenosti, které mu/jí umožňují pozitivně ovlivňovat dění kolem sebe. Dokáže říci, co se díky tomu změnilo.

... skauty a skautky

- Zapojuje se do hledání společných řešení. Dokáže zohlednit různé hlasy a názory.
- Zajímá se o aktuální dění – ve své obci, zemi i ve světě.

- Seznamuje se s jedinci odlišných životních zkušeností i kulturního zázemí, respektuje různé způsoby myšlení, chování a života. Rozpoznává předsudky a stereotypní představy (u sebe i u lidí, se kterými se setkává).
- Učí se přijímat složitost a nepředvídatelnost, kterou přináší dnešní svět. Rozpozná zjednodušující vysvětlení, která se tomu vyhýbají.

... rovery a rangers

- Uvědomuje si svůj díl zodpovědnosti za dění kolem sebe. Rozšiřuje své povědomí o možnostech, jak ovlivňovat dění ve svém okolí i ve světě.
- Při sledování dění ve své obci, zemi i světě zkoumá příčiny jednotlivých událostí a přemýšlí nad jejich možnými důsledky.
- Uznává, že jsme si rovni, i když jsme každý jiný. Všímá si situací, kdy není respektována jedinečnost druhého člověka nebo jeho/její vlastní, a adekvátně na ně reaguje.
- Přemýšlí o smyslu své pomoci.

2

Ptát se, jak se mi to daří

Naplňování bodu "Zapojení do společnosti" je cestou objevování, jak jednotlivé pilíře promítat do skautské činnosti. Jak se vám to daří, můžete zkoumat například prostřednictvím těchto otázek:

Prospěšnost světu

- *Sledujeme, co se děje kolem nás? Jak se to odráží v naší činnosti?*
- *Podle čeho si vybíráme, čemu se budeme věnovat? Daří se nám reagovat na skutečné potřeby našeho okolí?*
- *Jak si ověřujeme, že naše činnost skutečně vedla ke změně, kterou jsme zamýšleli?*
- *Promítají se některé z globálních výzev v aktivitách našeho oddílu? Jak na ně reagujeme?*
- *Všímáme si nejrůznějších dopadů naší činnosti? V jakých oblastech se nám daří zlepšovat svůj dopad na lidi a přírodu?*

Opravdová spolupráce s ostatními

- *Všímáme si, u kterých našich činností by stálo za to navázat spolupráci s ostatními?*

- *S jakými skupinami či jedinci spolupracujeme a podle čeho se rozhodujeme? S jakými naopak nespolupracujeme a proč?*
- *Co děláme pro to, aby naše spolupráce s ostatními byla vzájemně prospěšná a vedla ke spokojenosti všech? Daří se nám navazovat dlouhodobá partnerství?*
- *Zahrnujeme skupiny a jednotlivce, se kterými spolupracujeme, do různých fází činnosti (plánování, akce i následné vyhodnocení a reflexe)?*
- *Jak přispíváme k tomu, aby se členové a členky setkávali s různými pohledy a zkušenostmi? Vnímají spolupráci s ostatními jako příležitost k obohacení?*

Osobní rozvoj

- *Které výchovné cíle si pro svou činnost stanovujeme? Jak bude to, co se nyní učíme, členům a členkám užitečné při utváření lepšího světa také v budoucnu?*
- *Daří se nám členy a členky zapojovat do všech fází činnosti? Co dalšího můžeme dělat pro to, abychom u nich posilovali důvěru ve vlastní vliv a ochotu přebírat zodpovědnost za svět kolem sebe?*
- *Probíhá po skončení akce společná reflexe? Co děláme pro to, aby si členi a členky ze společných činností odnesli co nejvíce (zvláště v případě nezdaru)?*
- *Jak pomáháme členům a členkám uvědomit si, v čem se rozvíjejí a chtějí rozvíjet? Jak je vedeme k tomu, aby promýšleli, k čemu mohou nabyté zkušenosti využít?*

Každodenní život v oddíle

- *Jak se první tři pilíře promítají (třeba i ve zdánlivých maličkostech) v běžné činnosti našeho oddílu?*
- *Daří se nám pojmenovávat, co již děláte a do čeho byste se chtěli pustit?*

3

Inspirovat se

Metodika Skautského dobrého skutku

Neboli [metodika informovaných reflektovaných akcí](#). [↗](#) Metodika je návodem k tomu, jak si dobrý skutek vybrat, jak s ním pracovat v oddíle a ve společnosti, kde se rozhodnete něco měnit. Rozebírá téma

participace a reflexe jako klíčové hodnoty pro konání účinných dobrých skutků, které posouvají všechny zúčastněné.

Články týkající se Zapojení do společnosti

- [Celé číslo časopisu Skauting věnující se tématu](#)
- - [Proměnou světa měnit sebe sama](#) - metodický rozbor jak s 8.bodem pracovat skrze rozvoj porozumění, dovedností a postojů
  - [Jak se zapojit?](#) - náměty na program
  - [Přes hranice skautské bubliny](#) - svědectví oddílu, který si dal do celoročního plánu oddílu tzv. "vyjít světu naproti"
  - [Starý známý](#) - jak se 8. bod projevuje ve skautských výchovných nástrojích
- [Nejen pro jiné, ale společně s nimi](#) - kde se vzal 8. bod a proč je potřeba
- [Celé číslo časopisu Skauting na téma Aktivní občanství](#)
- Čtení pro skauty a skautky - seriál [Aktivní občanství](#) v časopise Skaut (od října 2019 do současnosti)

Odborka [Občan/Občanka](#)

Program od Skautů na Zemi

Zhruba dvouhodinový seminář - mapující, proč bod vznikl, a jak s ním v oddíle konkrétně pracovat - si můžete [objednat přímo od Skautů na zemi](#) . Po domluvě mohou lektori přijet za tvou jednotkou, na kurz, či seminář.

Autorem textu je [Odbor Skauti na Zemi](#) - neváhej se na ně obrátit v případě dotazů či připomínek k tomuto prvku SVM.